

розкриття інформації» [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/929_007. 5. Постанова Правління Національного банку України «Про затвердження Положення про порядок формування та використання банками України резервів для відшкодування можливих втрат за активними банківськими операціями» №23 від 25.01.2012 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0231-12>.

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ БАНКУ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОЇ АСИМЕТРІЇ

Няньчук Н.Ю., Христін А.І.

Одеський національний економічний університет

У сучасних умовах динамічного розвитку глобальної фінансової системи, специфікою якого є загострення проблем розгортання фінансових, в тому числі банківських криз, розробка підходів щодо подолання їх наслідків та попередження у майбутньому набуває особливої актуальності. Одним із факторів, що чинить вплив на рівновагу будь-якого ринку, в тому числі фінансового є поширення та доступність інформації, що складає основу такого явища, як інформаційна асиметрія. Асиметрія інформації є внутрішньою властивістю ринку, яка модифікує поведінку його учасників та позначається на конкуренції і на ефективності функціонування ринку, зокрема на фінансовій стійкості банківських установ.

Основи теорії асиметрії інформації були розглянуті в працях таких відомих вчених як Дж. Акерлоф, М. Спенс та Дж. Стигліц. Вплив асиметрії інформації на функціонування фінансових ринків, в тому числі банківських досліджували М. Ротшильд, Р. Пінідек та Д.Рубінфельд, В. Міловідов, М.Іскаков та ін. Серед вітчизняних вчених, праці яких присвячено проблемам асиметрії інформації та її економічним наслідкам, слід відзначити А. Кравчука, О. Пластуна, О.Базилінську.

На підставі аналізу існуючих досліджень, як вітчизняних, так і зарубіжних науковців, варто зазначити, що вони, передусім, висвітлюють питання щодо впливу асиметрії інформації на рівновагу окремих товарних або фінансових ринків. Проте дослідження присвячених аналізу управління фінансовою стійкістю банків з урахуванням інформаційної асиметрії майже відсутні. Отже, основною

метою цієї статті є розробка рекомендацій щодо удосконалення теоретико-методичних підходів по управлінню фінансовою стійкістю банків в умовах інформаційної асиметрії.

Основною характеристикою банків як учасників фінансового ринку, що забезпечують перерозподіл грошових ресурсів з метою досягнення власних інтересів, передусім отримання прибутку, є їх фінансова стійкість. Існує значна кількість визначень поняття фінансової стійкості банку. Наприклад, Н. Шелудько розглядає фінансову стійкість банку як динамічну інтегральну характеристику спроможності банку як системи трансформування ресурсів і ризиків повноцінно (з максимальною ефективністю та мінімальним ризиком) виконувати свої функції, витримуючи вплив факторів зовнішнього та внутрішнього середовища» [1, 160]. В. Коваленко визначає фінансову стійкість комерційного банку як здатність банку в динамічних умовах ринкового середовища протистояти дії негативних чинників, забезпечувати надійність, збереження і повернення вкладів фізичних і юридичних осіб, захищати інтереси акціонерів і вчасно виконувати власні зобов'язання з метою забезпечення стабільності приросту прибутків від діяльності [2, 97]. З погляду О. Зверякова фінансова стійкість банку – це здатність банку функціонувати згідно з його стратегією, цілями та задачами під дією різних зовнішніх і внутрішніх чинників, яка може бути оцінена різними показниками [3, 177].

Отже зазначена спроможність або здатність банку ефективно функціонувати залежить від впливу внутрішніх та зовнішніх чинників, одним з яких слід вважати інформаційну асиметрію. Як зазначає В.Євдокімов, що виходячи з першочергової суті асиметрії як перманентного порушення структури матерії в процесі її розвитку у просторі та часі, економічна сутність даної категорії полягає у відсутності структурного балансу економічної системи та впливає на непропорційність розвитку її елементів та підсистем світового господарства в частині існуючих між ними суперечностей [4, 135]. Інформаційна асиметрія проявляється у недосконалості інформації, що породжується у результаті дискретного використання різних відомостей різними учасниками ринкових відносин.[4, 136].

Серед ключових негативних ефектів асиметричного розподілу інформації варто виділити: негативний відбір (несприятливий відбір – проблема якості) – на ринку функціонують споживачі банківських послуг, які відрізняються своїми фінансовими можливостями, отже виникає ситуація, коли банк обирає неякісних клієнтів, не маючи достатньої або достовірної інформації про їх платоспроможність; моральний ризик – здійснена угода (операція) впливає на подальшу

поведінку клієнтів; проблема додаткових витрат, пов'язаних з верифікацією послуги; проблеми із залученням додаткових джерел фінансування; завищені трансакційні витрати; неефективне ціноутворення (виникнення «інформаційної ренти», тобто різниці між більш високою ціною, можливою завдяки інформаційній перевазі клієнтів (конкурентів), і ціною, що має місце в ідентичній ситуації, але без інформаційної нерівності).

Враховуючи особливості розвитку фінансового ринку в Україні, основним видом активних операцій вітчизняних банків є кредитні. Отже ступінь впливу інформаційної асиметрії на фінансову стійкість банків передусім варто оцінювати через рівень кредитного ризику. Це пояснюється тим, що як правило, погані позичальники стають основними отримувачами кредиту на «будь-яких умовах», що в свою чергу, погіршує якість кредитних портфелів та у подальшому спонукає банки переглядати процентні умови у бік зростання. Такий розвиток подій призводить до того, що на ринку лишаються в основному найненадійніші позичальники, тому що більш платоспроможні відмовляються від кредитування на не вигідних умовах, розуміючи свої переваги. Це явище, яке розвивається під впливом інформаційної асиметрії, на наш погляд, можна назвати «турбулентністю кредитного ризику», воно несе загрозу не лише фінансовій стійкості окремого банку, а й банківській системі в цілому.

Іншим негативним проявом впливу інформаційної асиметрії на фінансову стійкість банків, особливо під час фінансових криз, є панічні настрої на ринку збережень, які ґрунтуються на відсутності або викривленості інформації, що надходить до вкладників. Це призводить до погіршення ліквідності та навіть порушення платоспроможності не тільки поганих банків.

Отже управління фінансовою стійкістю банків має базуватися на методичних засадах, які передусім мають враховувати аналіз та оцінку змін показників кредитного ризику та їх зв'язок з фактичною доходністю кредитної діяльності банків. З моменту, коли зростанню ризику не відповідає зростання доходності, проблема негативного вибору та опортуністичної поведінки позичальників для банку загострюється, що потребує зменшення інформаційної асиметрії. Аналіз змін у динаміці ресурсів банків має пояснювати причини «панічних шоків» вкладників та пов'язувати їх зі змінами їх фінансової стійкості. Відсутність такого зв'язку вимагатиме від банків проведення заходів, спрямованих, передусім на збільшення поінформованості учасників ринку про їх реальний фінансовий стан, або звернення по фінансову підтримку з боку банків-партнерів та регулятора.

1. Шелудько Н. До визначення фінансової стійкості комерційного банку // Вісник Національного банку України. – 2000. – №3. – С. 40–44. 2. Коваленко В.В., Крухмаль О.В. Оцінка фінансової стійкості банківської установи для розробки антикризової стратегії її діяльності // Актуальні проблеми економіки. – 2007. – №12. – С. 95–108. 3. Зверяков О.М. Методологічні основи управління фінансовою стійкістю банківських установ//Актуальні проблеми економіки. – 2012. – №10(136). – С. 175–182. 4. Євдокимов В.В. Асиметрія бухгалтерської інформації та шляхи її мінімізації//Міжнародний збірник наукових праць. Випуск 3(21).

АНАЛІЗ ВПЛИВУ ЗМІН ДО БЮДЖЕТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ НА МІСЦЕВІ БЮДЖЕТИ (НА ПРИКЛАДІ МІСТА ЛЬВОВА)

Побурко О.Я.

Національний університет «Львівська політехніка»

Зміни до законодавства України в сфері бюджету, які були внесені наприкінці 2014 року [1], покликані зміцнити фінансову базу місцевого самоврядування, покласти реальний початок адміністративній реформі, передати органам місцевого самоврядування функції, підкріплені відповідним фінансуванням. Прийняті зміни дозволять побудувати нову модель фінансового забезпечення місцевих бюджетів та встановити нові підходи у взаємовідносинах державного бюджету з місцевими бюджетами.

Великої уваги заслуговує запроваджена змінами до Бюджетного кодексу зміна ставки податку на доходи фізичних осіб (ПДФО) для міст обласного значення, яким є місто Львів, - зменшено з 75% до 60% суми податку, яка залишається в розпорядженні територіальної громади міста. Як і у попередні роки, основним джерелом доходів є податок на доходи з фізичних осіб – 63%. Так, у 2014 році міська скарбниця отримала 1283 млн. грн. ПДФО [2], тоді як на 2015 рік заплановано 1 072 млн. грн. [3] В абсолютному вимірі зменшення надходжень становить 211 млн.грн. Проте, розширення переліку офіційних трансфертів з Державного бюджету місцевим бюджетам, зокрема за рахунок освітньої та медичної субвенції, дозволили місту Львову отримати додатковий фінансовий ресурс в сумі в понад 804 млн.грн., які можуть використані на інші потреби громади, а позитив медичної та